

ПЕРЕДПЛАТА на „РУСЛАН“
вносить: в Австрії:

на цілий рік 24 К
на пів року 12 К
на чверть року 6 К
на місяць 2 К

За границею:

на цілий рік: зі щоденною ви-
сылкою 7 доларів або 14 рублів;
з висылкою двічі в тиждень 6 до-
ларів або 12 рублів; з висылкою
що суботи 5 доларів або 10 руб.
Поодинокі числа по 10 центів.

Телефон Редакції ч. 1484.

Конто почт. щадниці ч. 98.704.

РУСЛАН

християнсько-суспільний дневник.

„Виреш ми очі і душу ми виреш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш,
бо руоче ми оерце і віра руска“. — З Русланових польвів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дня крім
неділь і руских свят о 5 год
по полудні. — Редакція, адміні-
страція і експедиція „Руслана“
при ул. Хмельовського ч. 15, II
поверх. Експедиція місцева
в Агенції Соколовської ул. Я
гайлонська ч. 3.

Рукописи звертає ся лише а
попередню засторогу.

Рекламації лише неопечатані
є вільні від порту. — Оповістки
звичайні приймають ся по ціні
20 с. від стрічки, а в „Надіол-
нім“ 40 сот. Подяки і приватні
донесення по 30 сот. від стрічки

Під хвилю.

Наша народна політика знаходить ся в стані напруження. Всеполюська нетерпимість, „veto“ латинського єпископату довели українських послів до обструкції, веденої в приличний спосіб і можна би тільки в інтересі наших національних справ бажати, щоби она сих меж приличности не переступила на віденським терені.

Сам факт, що Поляки вирекли ся ком-промисового провкту виборчої реформи, довів до того, що і українські послі на нараді з минулої суботи у Львові рішили покинути ком-промисове становище і поставили первісні до-магання, отже 33 1/3% послів без всякої плю-ральности і пропорциональности, трех руских членів краевого виділу на загальне число 8, окрему руску курию з правом „veto“ і т. п.

Коли Полякам вільно було покинути ком-промисове становище, то рускі домагання стрі-нули ся за те саме в польській пресі з обуре-ням. Польські часописи вже тепер скидають всю вину за ударемнене виборчої реформи на українських послів задля їх „надмірних“ до-магань, хоть звісна річ, що коли виборча ре-форма не дасть ся перевести, то буде се тільки завдяки Полякам.

Окрім виборчої реформи піднято тепер з нагоди цісарських слів ще інше питане. Ор-ган соймових і парламентарних, українських послів „Діло“ пише, що теперішня борба по-слів се енергійний товчок до перебудови Ав-стрії з союзу країв на союз народів — зна-чить ся, у відношенню Галичини на дві рівно-рядні часті: руску і польську.

Хто знає, чи розділ Галичини не розв'язав би радикально руско-польського пита-ня, та всеж те питане належить до далекої буду-чини і кличі „Діла“, „Свобода“ та „Нового Слова“ на сю тему є тільки передвістниками розчарованя в успіх переведеня якої небудь справи.

Пригадаймо собі недавні хвилі, коли на черзі питань нашої політики стояла універси-

тетська справа. Хто читав тоді органи „Народ-ного Комітету“, певно думав, що університет-ська справа стоїть так сильно, що не перемо-же її ніхто. Тимчасом після повени перехва-лок прийшло гірке розчароване. Університет-ської справи не то що не посунено вперед, але радше кофнено взад.

Ще не здобуто виборчої реформи, а вже кинено новий клич, який ухвалюють по вічах (Яворів), коментують в пресі, хита тільки на те, щоби... Поляки відповіли до него праго-товили ся. Не даром „Illustr. Kurjer codzien-ny“ називав навіть клич „Діла“ до перебудови Австрії „зовсім актуальним постулатом“, хвалить „завзятість і впертість Українців“, але рівночасно накликає, щоби польська суспіль-ність глянула просто в очі укра-їнським постулатам і приго-товила ся на всякі евентуаль-ности.

І польська суспільність, без сумніву, при-готовить ся на всякі евентуальности.

До перебудови Австрії на нових основах безперечно прийде, але на се ще треба довго ждати, бо тут входять в гру інтереси різних країв і народів, а сильніший нарід не так скоро випустить владу зі своїх рук. І з тим треба числити ся.

В додатку у нас так часто говорить ся про великі здобутки, а за те легковажить ся малі, на яких доперва можуть повстати великі.

І хоть як гарним, тай без сумніву для всіх нас бажаним є клич перебудови Австрії з союзу країв на союз народів, то кинено его під сю пору необачно хита тільки на те, що-би польська суспільність приготувала ся на всяку евентуальність. І замість переведеня сего клича в жите, стрінемо ся з одної сторо-ни з новим розчарованем, а з другої з мо-білізацією Поляків та зі скріпленем польско-го панованя в Галичині.

В політиці є також розумна засада: „Festina lente!“ Здобудь виборчу реформу, опісля переводи університетську справу та здобувай основи до дальших політичних і культурних

претензій. Будуть основи, буде сила, будуть придбання! Інакше прийде розчароване, якого ми і так в нашім національнім житю зазна-ємо на багато.

Допись з Сокаля.

(Братство Чесного Покрова Пресв. Богородиці в Сокалі. Приватні курси українсько-руської се-мінарії женьської. Всеполюська нетерпимість).

З днем 16. с. м. отворило Братство Ч. Покрова Пресв. Богородиці в Сокалі приват-ний I. й III. курс семінарії женьської з укр-руською викладною мовою. Наше братство за-сноване ще в 1911. р. о. мітратором Василем Левичем, бавшим парохом в Сокалі. Оно гуртує вколо себе не лише міщан, але й за-гал місцевої рускої інтелігенції а також і многі одиниці з повіту.

Ціль сего братства: релігійно моральне вихованє й національно-просвітне образованє молодого покоління наших руских родин на подобу братств з XVI. віка, що тоді повста-вали на просторах усеї Русі-України.

Після §. 3. статута має братство для національного освідомлення і просвітченя своїх членів удержувати захоронки, бурси, інститути та усякого рода приватні школи. І вже 3-тій рік веде братство руску захоронку, як се була бесіда в „Руслані“ в серпні с. р., а 2-ий рік удержує інститут дівочий, в котрім приміщені учениці з виділової школи й приватної женьської семінарії.

Протягом 2 минулих літ давались нераз чути голоси: братство повинно би подбати також про заснованє рускої народної школи для дівчат та про утворенє приватної жень-ської семінарії з рускою викладною мовою. Але ані про одне, ані про друге виділ брат-ства навіть й не думав старатись, вже з о-гляду на се, що наше товариство, хоч і по-сидає красну реальність біля церкви вартости около 30.000 К, є одзак так обтяжене гіпоте-

чим довгом, що мусіло попристати на разі на веденю захоронки й дівочого інституту. Особливо про введене в жите приватної ру-ської семінарії виділ братства й думати не міг, а ще сего року, де з огляду на тяжкі відносини фінансові і з причини загального неурожаю в краю годі було знайти спосіб при-збирати великі фонди, потрібні до введеня, удержаня і провадження такої інституції, як приватна семінарія. Тому виділ нашого то-вариства відложив сю справу на пізніші лі-та й то не близькі.

Та сего року зайшов ту в приватній польській семінарії женьській до котрої ходили й наші учениці Русинки, нечуваний факт, що болючо і діймаючо вразив наші релігійні і національні почування. Нашим дівча-там заборонено в тій поль-ській школі молитись по ру-ськи. Се прямо привело нас виконати се, до чого ми не чули ся в силі передше, до отвореня сейчас 2 приватних курсів (I. і III.) женьської семінарії з рускою викладною мовою. Про се наш загал довідав ся по ча-сти вже з „Діла“ й „Народного Слова“, але недокладно.

Тому я хочу ще раз докладно й по правді подати до загального відома нашої суспільности сей сумний факт, щоби не бу-ло ніяких неправдивих толків в сій ясній справі, тим більше, що сокальські всеполюки замість соромитись та каятись за нерозум-ний і нехристиянський поступок, ще й напа-дають в „Słowie polsk.“ з минулого тижня (ч. 491. дня 21. жовтня на гурток нашої інте-лігенції, що з посвятиною піднялась великої праці, они ще безцеремонно і безсоромно, прямо безлично викручують ся із свого по-ганого вчінку, підсуваючи нам навіть різні нечесні затії. Звичайно: kto jada flaki, my-śli, że każdy taki.

Історія така:

В виділової школі женьській, що збудована коштом міста для дівчат з міста і по-віту, веденій „матечками Феліціанками“ — є приміщена приватна польська женьська семі-

З сонетів.

I.

За чим огнем в душах горить вражда,
що на табори вражі вас розбила?
Чому неволя вяже духа крила?
Чом брату брат завидує добра?

Чом проступку могучая мара,
обмани й ложи ткань ввесь світ у-
[крила?
Чи ж не досить вам сліз судьба судила,
що ще їх власна придає судьба?

Колись... як світло свободи розтліє,
колись, як правди підете шляхом
і щезне месть... любов серця огріє,
колись... як згасне пересудів змора
І з братом брат поділить ся добром,
— чи ж не зістане ще досить сліз-горя?...

II.

Чи ж не зістане, люди, ще над вами
прокляте з раю: старість і недуга
і смерть, що найріднішим з рідних
рве невимолимо змислими руками?

Лишати муть ся діти сиротами,

сліпих томить ме за світлом туга,
і старець ген за краєм видокруга
шукати ме щасливих літ згадками...

Доволі зліз несе судьба з собою,
доволі ломить нас сам хід життя...
за чим ломать ще й власною рукою?

Те горе, від котрого серце вяне,
той вічний бій з запорами буття,
як довго сонця — чи ж вам не зістане?
У. К.

Юрій Кміт

з циклу „Голос життя“.

Sic transit gloria mundi...

Неділя. Вечір. У коршмі повно людей. Бесідують „си отото, ононо, отаке“. Базиляк, гесте Василь Дибач, сидить уже „добрі“ під питий. Недалеко його присів ся „царківник“ Іван Морикіні. Шая поставив перед ним фля-ща вина. Базиляк подивив ся, похитав голо-вою, ударив долонями і зареготав ся голосно. Всі повернули ся в сей бік. Став повагом говорити:

— Кождий до свого часу робить... А ти, паламарю, добре слухай, що я буду гварити, бо то до тебе йде. Пий вино, коль можеш, коль є сини в Гаміриці...

Хвилева мовчанка. Церківник усміхнув

ся іронічно і наливав вино та подавав сусідо-ви. Базиляк говорив далі:

— Правди і в вині ни втопиш... Гей, гей, бив і я колись стрілиць! Знала мене полони-на, знали Мучна, знали смиреки й буча, зна-ли мене й оліні... Поклав я їх укритих три-ста. Підскакували в гору, в повітря мидведі. Стріли гучали, вони життя кінчали. Тягло ги днись: Махнула стріла, мидвідь закрутив ся, заричав, аж листя на бучу затремтіло, трава заколисала ся, полетів кабата д потокови і став лабов мокру зимлю набирати, до рани прикладати і кров тамувати. Хотів ся рату-вати. Робив, ги чоловік. Хотів жати і волім смірть робити... Я ся виладив і пустив му сьвіжу кульку. Пирснув, ги клубя, в повітря, тенго заричав і покотив ся в обіч... Єнчої зьвіррини ни рахую, пішло і доста на спочи-нок, а днись миві би дати поки всьому; я вже своє стрілицтво здав на Дунишиного Лу-ця, найй він дає тому обрядок, пок прийде його година. Пицюга віддав своє, ни є вже за польного; Николай Ветлинського поставив бляху на сьтв, а йому постелили млади на лаві... Час би й тобі, паламарю, того мотузя лишити! Най приходять нові люди, нові сили, найй буде новий лад і обряд... Чи ти чуєш, ци ни чуєш? Горни, бом ти всю правду повів... Ничто, нич, так мусит бити...

Похитав головою і поринув у задуму. Останні слова викликали на всіх поважний настрій. Кождий бачив перед собою страшно-

го ворога: старість. Сей ворог у одному мо-менті розбивав соняшні ілюзії, важка дій-сність з важкими путами висувала ся на пер-ше місце. Церківник намагав ся боронити.

— Довше старий ків подержит хліб, як новий.

— Ни є пуще, як старому, борше мерз-не, рука тремтить, горівка ся з порції ви-ливат.

— Я би гварив, що нима ліпше, як ста-рому, бо на старого всягди мусит бити увага.

— Манти, верти, а біда бідов... Ліпше би било, як би були ни вигадали ста-рости... Подиви ся на дзелений листок і на зівалий, сухий. Котрий борше бере око на себе? А файна на облича дівчина, а рум'яна молодичка —

— Агага, тото-тото...

Всі засьміяли ся і стали вихвалювати молодість...

— Старому всягди твердо. Нядогода на-шій бабі, ни на педу, ни на лаві... Так, так, паламарю, ни завернеш того, що било, що цвилло...

нарія вже більше як 10 літ. Її се приватна власність п. Казімери Марковської. Ту ходять переважно учениці з польських родин, але ходили також і Русинки. Сего року було їх 20 на I курсі, а 11 на III. І хочай між батьками тих учениць-Русинок є аж 16 Поляків, то мимо сего тільки одна з них хіба могла почувати себе Полькою гр.-катол. обряду. В тій польській семінарії учать переважно тутешні учениці з ц. к. мужескої семінарії. Між ними є сего року 2 Русинів професорів й катехит. І дивна річ. Мимо того, що в зборі учительським сеї польської школи було аж 3 Русинів, нашим дівчатам заборонено тут молитися по руски!

Склалося оно так:

Дня 9. с. м. була година рускої мови на I курсі. Учив проф. Павло Банах. На його годині сиділа як гоститантка „матечка“ Альфонса. „Матечки“ — як казала сама п. Марковська до о. Левицького — сидять все на годинах професорів. Для чого? — не знаю.

По годині учениця Емілія Демчук молилася по руски. По молитві проф. Банах вийшов з класу. Тоді матечка Альфонса звернула ся до учениць з такими словами (наводжу їх майже дословно після оповідання учениць): „Jakoście były u nas, w naszej szkole, toście się modliły po rusku. Tu jest zakład prywatny pani Markowskiej, język wykładowy polski, tu macie się modlić po polsku.“ Учениця почувалась вельми пригнобленою сам роздвоєнням і немудрою наукою „матечки“.

Всі прочі учениці наші спочували своїм товарищам, бо всі вважали себе дуже обидженими тим вельми нерозумним й грубо нетактовним поступком монахині „матечки“ Альфонси.

На другий день прийшла на свою годину п. Марковська. Замість почати науку, завела она польską patriotyczną przemowę do учениць ось якими словами:

„Dowiedziałam się, że wczoraj zaszła tu jakaś różnica co do modlitwy, że jedna panienka modliła się po rusku. A panienki wiecie, że tu jest zakład polski, a nie utrakwistyczny, jak seminarium męskie, gdzie wykładają i modlą się po polsku i po rusku.“

„Każdy zakład ma swoje prawa, tu jest zakład polski, więc macie wszystkie nauczyć się modlitwy polskiej.“

Дівчина встала й сказала: „Ja nie umiem po polsku, bo jestem Rusinka“. На то учителька: „to proszę się nauczyć“. І по тих словах зачала учить.

Учениці чули ся ще більше обидженими, як вчора. Обиджено їх релігійні і національні почування, заборонено їм найсвятішшу у всіх народів річ — рідну мову!

Се боліло наші дівчата тим більше, що власне перед двома днями та сама пані Марковська оповідала ученицям при лекції про польську Вжесню й казала ученицям браć sobie przykład z małych dzieci polskich we Wrześni. Якто? Польські діти мають любити своє й не впречись свого, хоч би над ними свистіла рігга або нагайка — руским сего не вільно? Сей болючий для нас факт розвійшов ся лискавою по цілій сокальській рускій громаді.

Зараз в неділю 12. с. м. зібрали ся обиджені батьки учениць, як члени братства, на нараду в комнаті братства. Они осудили й напаянували поганим поступком двох польських учительок, з котрих одна монахиня й не має на стільки християнської любови, щоби пошанувати руску молитву, а друга загорила патріотка заохочує до patriotyzmu, ale tylko polskiego.

„Там, де нам в очи плюють і нашим дітям, ми там не підємо, ані діти наші. Ми мусимо мати свою рідну школу“ сказав один із найстарших членів братства. Ся постановою рознесла ся вмість по Сокалі. Поляки заворушили ся. Пізнали, що зле стало ся. Почалась біганина „od Annasza do Kaifasza“, щоби ратувати школу przed rozbięciem.

Оповідав мені о. Левицький, що дня 13. с. м. прийшла до його хати п. Марковська й почала оправдувати ся зі свого поведень, кажучи: „to nie odemnie wyszło, tylko od matczki, ja na konferencji z całą stanowczością zaproteściuję przeciw takiemu nadużyciu, aby coś podobnego w przyszłości nigdy się nie powtórzyło.“ Казала дальше, „że jej i Panu Pokornemu jest bardzo przykro, że to się stało“. О. Левицький відповів їй на те, що Русини не можуть найменшого закиду з того факту робити п. Покорному, (п. Покорний, проф. семінарії мужескої є педагогічним директо-

ром сеї польської школи п. Марковської), бо всі уважають его чоловіком чесним й благородним і він тому не винен, що в его зборі находит ся нетактовні педагогі та що від них походить такий сумний факт. Русини виступили тільки проти двох невіст, що своїм грубо нетактовним поведень дімаючи обидили Русинів.

О. Левицький відчитав п. Марковській вище наведені слова про сей факт. П. Марковська нічого з того не заперечила в хаті о. Л., а оправдувала ся в той спосіб, „że ona nie miała na myśli zabraniać modlić się uczeni- com po rusku, że miała na myśli tylko to, aby Rusinki jako przyszłe nauczycielki umiały także modlitwę polską, że ona została źle zrozumiana“.

Ага! то Русинки мають навчити ся польської молитви! А Польки! яко przyszłe nauczycielki в руских селах — не мають знати рускої молитви? Дивує мене, як п. Марковська може бути учителькою, коли она що вишого думає, а що вишого говорить? Учениці прецінь судять учительку з того, що она говорить й ділає, а не зі скритих за горсетом думок! Так і зрозуміли учениці матечку Альфонсу й п. Марковську.

В виду сего оправдане п. Марковської лишає ся на завжди незручним жіночим викрутом. Се загальне переконане усього руского загалу в Сокалі.

Се випливає вже по перше наглядно зі слів самої п. Марковської, сказаних до учениць. По друге — таж вже й за минулих років учениці Русинки, довжик руского священника, о. Федоровича, що був перед 2 роками парохом в Войславичах під Сокалем — молили ся — як звисно — по польски в семінарії п. Марковської. А вжеж они хіба не чинили сего з доброї волі, бо то були довжик руского патріота. По третє — вже й те, що й сего року вишній учениці наші з самого початку казано молити ся по польски, свідчить, що п. Марковська незручно викручує ся. По четверте викрут п. Марковської випливає з її власного поступованя. Она, як хотіла справді бути лояльною для Русинів, то повинна була або затупувати нерозумне поведене „матечки“, або делікатно її якось оправдати. А она замість сего, ще й не то що потверджує поступок „матечки“, але з усякою повагою, надуживаючи шкільної катедри, відносить сеї поганим поступок до значіне великого патріотичного діла, прямо геройського подвигу. А вкінці сама п. Марковська, як на вступі її промови зазначено — назвала свою школу „zakładem polskim, w którym prawo ma modlitwa polska“. Отже тут на нічо викрути.

А що так є, видимо з того, що декотрі благородно думаючи Поляки осудили згадане поведене обох учительок, яко грубий нетакт і фатальну похибку. Но инші всепольські строїтелі rozdźwięków уважають се лише за babskie gadanie та старають ся всіми силами, одні ніби то ще поважно, а другі прямо в жартовливий спосіб, зменшити значіне поганого факту!

Від чогож голова у менерів і — у власного korespondenta „Słowa Polskiego“? Він позбавив усі мудрованя хитрих менерів із всепольского табору та силує ся вмовити в польський загаль — як в жиди хоробу — що мовляв Русини вже з початком сего року або й ще передше рішили отворити приватну руску семінарию, а до того перло їх змагає упорядкованя домашних бюджетів, они лише чекали нагоди. Тепер — мовить всепольський oglądacz ruskich budżetów — нагода навинула ся, отже й зробили Русини се, чого бажали від давна.

Я вже виказав безосновність такого закиду вище, на початку моєї дописи. А що до бюджетів руских, то раджу щиро кorespondентови Słowa polskiego упорядкувати вперед свої бюджети. Учать нас священники наші, що треба по словам Христовим вперед зі свого ока виїмати поліно, а потому доперва трісочку з ока другого. Чи Вамі духовні учать Вас того, пане дописець Słowa polskiego? Ви добре знаєте, як то тут на почті й в уряді податковим Ваші bracia вивірнали свої бюджети.

Не думайте, що наші професори може завидували Вашим їх обильним доходам, що пляли їм в кишені руских родичів учениць. Хібаж то для нас впрочим був би сором завернути наші діти до рідної школи й нашим руским грошем заповнити наші рускі ки-

шені руским грошем, то нам має бути стигдно ізза нашої кєрвавнці? Як, Вас, пане дописець власний Słowa polskiego, коле в очи гріші, що благородні Поляки видали на красні представлення руского театру в Сокалі, то ми маємо бути байдужні на те, що наші діти несуть гроші некультурним учителькам, а ті своїм поганим поступком за те ще їм в очи плюють? Вас, панове всеполяки з Сокаля, все коле в очи наша руска мова, але наші рускі гроші вам заєдно милі!

Вкінці намагає ся дописець Słowa polskiego тєревєнитя, що в критичний день мала одна учениця вперед молити ся по польски, а Русинка нечемно перебила їй і молилася по руски. Пане зі Słowa polskiego, се неправда. Молила ся лише одна учениця Русинка, по руски, й за се дістала прецінь догану, що молила ся по руски, а не за те, що мала перебити польську молитву.

Хібаж й Ви, пане кorespondенте, думаєте, що п. Марковська не знає вже навіть, що говорить до учениць в школі?

Панове всеполяки! Хоч я собі звичайний чоловік от міра сего, але все таки знаю з науки наших священників, що лише великі люди — як Давид, Павло, Августин уміли й відважили ся признати ся до вини, а малі — пігмеї, сего ніколи не зуміють! Вас, пане дописець Sł. p. Ваші священники того не учать? А варто би вам, панове, сего навчити ся! Раджу, щиро раджу, бо тоді доперва будуть з вас порядні люди! Тоді доперва будуть з вас добрі і чесні педагогі! Ви кажете: „Kochałemu się“. То замало „любити себе“ се й Готтентот потрафить! Ви навчіть ся любити других! Навчіть ся: любити ближнього! Тоді ми назвемо вас вашими братами! Скорше ні!

Так ми маємо тепер приватні курси (I і III. рік) українсько-рускої семінарії женської в Сокалі.

З 20 учениць-Русинок I курсу в польській школі п. Марковської лишило ся лише 2. Инші перейшли до нашого українсько-руского заведеня. Тепер випсало ся нових 4. Отже разом є 22 учениці на I курсі. На III. курсі лишило ся також дві в польській школі, бо батьки їх, як і тамтих двох, є Поляками. На наші курси рускі перейшло 9 Русинок на III. курсі. — На обох отже руских курсах семінаріальних є 33 учениці. А все ще нові зголошують ся.

Правдолюб

член Братства Ч. П. Пр.
Богородиці в Сокалі.

Просимо домагати ся „Руслана“ по всіх реставраціях, каварнях, торговлях і приєднувати нам нових передплатників в кругах своїх знайомих.

З державної ради.

Палата послів.

На початку вчєрашнього засідання палати послів вніс п. Матаєй запит, в яким жалував ся, що правительство не відповіло ще на запит в справі тов-а „Canadian Pacific“. П. Матаєй домагає ся, щоби правительство виявило в повній палаті, яке становище займаєє супроти скандалів з тим товариством.

Дальше вела ся дискусія над податком від мусуючих вин. На внесок п. Штельця дискусія замкнено. Головні бесідники зrekli ся своїх бесід. П. Сінгалевич вніс, щоби проделу відослати до скарбової комісії. П. др. К. Левицький поставив ріжні поправки, почім при нагоді дійсних спростовань забрав голос п. Лев Левицький і говорив через дві години. Описля п. Загайкевича зголосив внесок на замкнене засіданє. Сей внесок відкинєно. Забрав голос п. о. Онпкевич в справі спростованя. Бесідник закінчив свою бесіду о год. 4:45 по пол., се є по трох годинах.

З черги наступили короткі дійсні спростованя. Промовляли по: Сінгалевич і Трильовський. По кінцевих виводах звітника меншости наради перервано. Дальше засіданє нині.

П. Гайлінгер вказав в запиті до предсідника на се, що правительство попірає руску обструкцію, бо хоче позбутися контролю парламенту. Бесідник запитав предсідника, чи він є готовий інтервенювати у мо-

нарха, щоби теперішнє правительство приступило до позитивної праці, або відступило місце новому кабінетови, охочому до праці.

Межи запитами, які внесено вчєра в палаті послів, находит ся запит п. др. К. Левицького в справі відносин в народнім шкільництві в Галичині.

Політичний огляд.

Що буде з парламентом? Die Zeit пише про парламентарне положєне: Зусилля правительства, які зміряють до осягненя польского руского порозуміня, скінчили ся на ніч ім, а наслідки сего відібють ся на парламенті. Русини дальше ведуть обструкцію і то більше заострену, чим попередно. Не вдоволяють ся они вже обструкцією через виголошуванє довгих бесід, але держуть палату безнастанно в напруженю, ставляючи внески на замкненє розправ, що вимагає безнастанної чуйности із сторонництв більшости. Сторонництв більшости порозуміли ся вже вчєра що до способу, в який належить поборювати руску обструкцію, однак вчєра не примінили ще сего способу. Нині приїздить до Відня намісник Коритовський, якого всі ту очікують, однак перемагає песимістичний настрій.

Альбанська справа. Сензацию викликала в Білгороді поява італійского посла у предсідника міністрів Пасича. Посол дякував іменем італійского правительства Сербії за сповненє домагає Австрії що до відкликаня війська з Альбанії і оминєня в сей спосіб австро-сербської задирки.

Відєньський дописець „Voss. Ztg.“ доносить: Тому, що супроти спізнєної пори року неможливе, щоби міжнародна комісія, яка має визначити границі полудневої Альбанії, могла покінчити свої праці, Австро-Угорщина і Італія наміряють поставити предлогу великодержавам, щоби вже тепер тимчасово усталєно границі полудневої Альбанії. Особливе буде обставати Австро-Угорщина і Італія при тім, щоби урядуючі в Санта Кваранта і Горіці грецькі власти і поміщенє там військо сейчас звідтам усунєно, бо сі місцевини вже на конференції амбасадорів в Лондоні були признані яко приналежні до незалежної Альбанії.

„N. fr. Presse“ довідєє ся з дипломатичних кругів, що условини, які поставив кн. Від австрійскому і італійскому правительству в справі вступленя на альбанський престол, є головнє фінансової натури, бо політичні условини є вже по части сповнені. Іменнє під політичним зглядом домагає ся кн. Від повного опорожненя області від чужого війська і точного визначєня границь. Альбанія вже опорожнена з чужого війська, а усталєне границь саме тепер переводить ся. Домаганя кн. Віда фінансової натури є такі: Від має річного доходу 150.000 марок, отже домагає ся утворєня коронної домінії в Альбанії, з якої міг би одержувати висші доходи, а крім того жадає висшої безпеки на слу-чай, коли би добровільно, чи зневолєний обставинами уступив з альбанского престолу.

Просимо відновити передплату.

НОВИНКИ.

— Калєндар. В четвєр: руско-кат.: Озєя і Андрея; римо-кат.: Альфонса. — В п'ятницю: руско-кат.: Луки; римо-кат.: Маркєлія.

— Екзекуції за податки. З ріжних сторін краю доходять до нас вїсті, що податкові власти стягають в дорозі екзекуцій податки за рік 1913. і податкові залєглости з р. 1912. мимо того, що як президент міністрів і міністер скарбу такі і намісники виразно заявили, що громадам, які потерпіли від сєгорічних дощєвих катастроф в міру ствердженєй висоти тих шкід будуть податки за р. 1913. в цілости або в части відписані, а залєглості податкових з р. 1912. не буде ся стягати в дорозі екзекуцій. Однак до сєго є привязанє услїве, що дотичні громади (с. є громадські зверхности) повносьть о се просьби до ц. к. староств і наведуть поіменний виказ членів

Калущ взяв о. Небиловець, Станіславів взяв Вахнянин, Окуневський возме Жидачів і Городенку.

Барвіньський подав до відомости, що Винничук передав письмо ему з суду, де прокуратура відступав від дальшого его переслідування, а властиво застанає слідство. Письмо се видаєсь однак же недостаточним, бо це субсидіарка стоїть отвором. Рішено не прийняти Винничука до клубу з вище наведених причин.

Рішено в справі Винничука увійти в пересправу з намісником і з ким буде потрібно. Поручено се Вахнянинові і Барвіньському.

У Львові, дня 15. 1. 1896.

Каратницький. Вахнянин.

8 Засідане з дня 20. січня 1896.

Проводить: Кульчицький.

Присутні: Барвіньський, Заячківський, Вахнянин, Небиловець, Окуневський, Савчак, Гаморак, Каратницький.

Вахнянин предкладає внесення на відкриті паралельні клас з руск. язиком вишклом при гімназії в Станіславові.

Рішено, щоби пос. Заячківський вніс жадане до сойму на відокремлене парал. клас руских в Коломиї від гімназії польської (зам. Вахнянина).

Барвіньський предкладає внесення, щоби правительство завело у всіх школах Галичини (середніх) науку язика руского яко предмета науки обовязкової.

Барвіньський предкладає внесення до сойму, щоби для кандидатів урядничого заводу і урядників державних заведено практичні курси язика руского, враз з комісіями іспитуючими з язика руского, маючими право виставляти свідоцтва.

Рівнож звиває ся виділ кравчий, щоби поручив урядникам автономічним навіщати сі курси практичні і означив їм речинець до вивчення язика руского.

Уповажно пос. Вахнянина до внесення: щоби при школах рільничих низшої категорії у східній Галичині в Ягольниці, Городенці і Бережниці поставлено до учителів так фахових як і до наук елементарних жадане, щоби они виказали ся знанем обох краєвих язиків.

Окуневський вносить, щоби до газет подавати справозданя з засіданя послів руских. — При тім внесе він письмо до послів руских, в котрім пояснить, длячого він і деякі другі послі не хотять чи не можуть вступити до руского клубу.

Рішено жадати відложени верифікації вибору стрийського.

Кульчицький. Вахнянин.

9. Засідане з дня 26. січня 1896.

Проводить: Окуневський.

Присутні: Кульчицький, Небиловець, Вахнянин, Каратницький, Савчак.

Обговорено, які поправки належало би поробити при законі ловецьким на засіданю сойму 27. січня.

в §. 2. місто kulik і т. р. поставити і інші роди птаства болотного. (Карат.)

в §. 8. пропустити з уступу с. уступ: również w wypadkach wyjątkowych до кінця. (Окуневський).

в §. 17. слова „dwuletni czynsz etc.“ змінити на: Кавця в високости однорочного чиншу.

в тім уступі на стор. 7. вставити cele, dla których zaprzieszczenia służyła. (Каратницький).

в §. 23. стилістична поправка, одна граматична.

в §. 28. другий уступ „dla niej oznaki“.

в §. 38. Будемо за стилізацією виділу кравцового (Каратницький).

в §. 43. Сей параграф треба іменно піднести, бо тут розходить ся о винищеня дика, ведмеда і рися, звірят, що роблять найбільшу шкоду. Ті звірята треба узнати яко res nullius. Они мають бути власністю убившого, на якій небусть парцелі упаде. (уступ так як в предложено виділу кравцового).

В другім уступі слова: do chwytania до (§. 47.) пропустити.

Промовить Савчак.

в §. 47. додати: i posiadacz gruntu na swoim gruncie.

Додати: Innym osobom i na inną zie-

rzynę łapek etc. używać nie wolno. (Каратницький).

в §. 44. обстати за випущенем: który nie może przekraczać granic okręgu gminnego polowania. (Савчак).

§. 64. ужите слово „oskarzony“ — заступити словом „rozwany“ (Каратницький).

§. 11. Винаймлене польованя відбуває ся в старостві — замість того хоче Окуневський, щоби громада винаймала.

Боронити сего, бо се єсть і в предложено виділу кравцового. (Окуневський).

У Львові 26/1 96.

Вахнянин

Додаток: При генер. дискусії займуть голос Окуневський і Каратницький.

10. Засідане з дня 1. лютого 1896.

Проводить: Савчак.

Присутні: Небиловець, Барвіньський, Кульчицький, Каратницький, Вахнянин, Охримович, Гаморак.

Обговорено справу промови при генеральній розправі бюджетовій: Заберуть голос послі: Барвіньський, Вахнянин.

До виділу кравцового рішено кандидувати з цілого сойму дра Савчака.

З курії сільської: Хамця.

З цілого сойму: Савчак, Гошард, Верещинський.

На заступника: за Савчака: Заячківський.

Др. Савчак

Вахнянин
(Дальше буде).

Надіслане.

(За сю рубрику Редакция не відповідає).

Др. Мирон Вахнянин

лікар внутрішних недуг

Львів — ул. Льва Саніги ч. 6.

повернув.

Телеграми

з дня 29. жовтня.

Відень (ТКБ). Цісар прийняв вчера перед полуднем в Шенбруні на окремім послуханю предсідника міністрів, гр. Штірґка.

Відень (ТКБ). Намісник Коритовський прибув ту нині.

Відень (ТКБ). Закон про податок від мусуючих він прийняла нині палата послів після внеску правительства.

Відень (ТКБ). Архієпископ Макс записав ся вчера як звичайний слухач на правничий виділ віденського університета.

Відень. Вчера явила ся в парламенті депутация організації урядників з університетским образованем в справі управлєння службової прагматик. Депутация буде у всіх міністрів, у предсідника гр. Штірґка і у предсідників поодиноких клубів.

Відень (ТКБ). Галицький кравчий виділ одержав на будівляній виставі в Липску золоту медаль.

Відень (ТКБ). Австрійський летничий клуб одержав повідомленя, що небаком взлетить французкий летун Бонір, щоби відбути подорож з Парижа до Відня, а опісля на Угорщину.

Солунь (ТКБ). Власті в Монастирі передали тамошню болгарську церкву сербському духовенству.

Петербург (Пет. Аг.). Вчера зібрала ся державна дума на нову сесию.

Будапешт (Уг. бюро). Міністер скарбу, Телешки, виїхав вчера по полудни до Відня, а нині буде на послуханю у цісаря. Міністер предложить на засіданю сойму в четвер бюджет на перший піврік 1914 р.

Новий Йорк (ТКБ). З Мексика доносять, що ворохобники висадили в воздух військовий поїзд недалеко Сан Сальвадор. Згинуло 18 жовнів, а много покалічило ся.

Монахів (ТКБ). В баварськім соймі предложено вчера по полудни начерк закона про регента і короля. Народи над сею предлоогом відбудуть ся небаком, так, що ся справа буде небаком полагоджена.

Олександр Барвіньський.

Спомини з мого життя.

Перша часть (Образки з громадянського і письменського розвитку Русинів в 60-их рр. XIX ст. (з додатком переписки Ст. Новаківча, М. Лисенка і П. Куліша, з 10 портретами і двома картинками) вийшли вже яко №. 87—91 Загальної Бібліотеки.

Можна набути в Накладні Я. О. ренштайна в Коломиї, або в Книгарні Н. Товариства ім. Шевченка у Львові.

Ціна брошурованого примірника 1 К 50 со
оправного примірника 1 „ 80 „

Товариство взаїмного кредиту

„Дністер“

у Львові, ул. Руска. 20.

Телефон ч. 788.

засноване при Товаристві взаїмних обєзпечень „Дністер“ в р. 1895 на підставі закона о стоварищенях з р. 1873.

Одвічальність членів обмежена до подвійної висоти уділу.

Цілю Товариства є уділюваня кредиту своїм членам рільникам обєзпеченим в „Дністрі“ від більше літ.

Відсотки від вкладок 4%, без потручення рентового податку.

Вкладки приймає і виплачує Каса Товариства в урядових годинах, від 8. до 2. в полудне.

Контю в Почтовій Шадниці 35.527.

Жирове Контю в австро-угор банку

Шадничі вкладки К 3,683.428—

Власний масток К 474.302—

Удільні позички К 4,494.957—

Канцелярії Товариства отворені перед полуднем

Рух зеліничих поїдів

обовязуючий з днем 1. мая 1913 р. після часу середно-європейского.

Замітка. Поїзди поспішні означені грубим друком. Години нічні від 600 вечером до 5⁰⁰ рано означені підчеркнутим чисел мінутних.

Хрізд до Львова

на головний дворець:

З Кракова: 22³⁵, 542, 6²²0, 7²⁵, 8⁴⁵, 9⁵⁵, 1¹⁰*, 1²⁵, 2²⁰§, 5³⁰, 7²¹†, 8²⁵, 9⁴⁰

*) з Тарнова. §) від 15/5 до 30/9 включно щоденно. †) в Городка яг. від 1/6 до 30/9 вкл. щоденно. о) З Мостиск.

З Підволочиск: 7¹⁵, 11²⁵, 14²⁵§, 21³, 5²⁵, 10³⁰, 10⁴⁸†

†) З Красного. §) від 15/5 до 30/9 вкл. щоденно.

З Черновців: 12⁰⁷, 523*, 543*, 7⁴⁰, 10²⁸†, 1⁴⁵, 5³⁵, 6³¹, 9²⁵

*) Зі Станіславова. †) З Коломиї. ‡) З Ходорова в кожний день по неділі і святах.

Зі Стрия: 7²⁰, 9⁴⁰, 11⁴⁰, 1²⁰, 11⁴²§, §) від 15/6 до 8/9 включно лишень в неділі і римо-кат. свята

Зі Самбора: 7⁴⁵, 9⁵⁵, 1⁴⁸, 8³⁰.

Зі Сокаля: 7⁰⁵, 1⁰⁰, 7³⁸.

З Яворова: 8⁰⁴, 4²⁰.

З Підгаєць: 11²⁰, 10²⁰.

Зі Стоянова: 9⁵⁰, 6³⁰.

на дворець „Львів-Підзамче“:

З Підволочиск: 6⁵⁶, 11⁰⁵, 1³³*, 1⁵⁸, 5⁰⁶, 10¹², 10³¹†

†) З Красного. *) Від 15/5 до 30/9 включно щоденно.

З Підгаєць: 7²⁶*, 10⁴⁹, 10⁰¹, 12⁰⁰§

*) з Винник. §) з Винник лиш в суботу.

Зі Стоянова: 9³¹, 6¹¹

на дворець „Львів-Личаків“:

З Підгаєць: 7⁰⁸*, 10³¹, 3⁰³*) 9⁴¹, 11⁴³§.

*) З Винник. §) З Винник в суботу.

на головний дворець:

З Брухович: щоденно 6⁵⁵
щоденно: від 1/5 до 30/9 7²⁶
від 1/6 до 31/8 8³⁷, 11⁰⁰, 3⁴¹, 5¹⁵, 9³⁰

в неділі і римо-кат. свята: від 1/5 до 31/5 3⁴¹, 9³⁰.
від 1/6 до 31/8 1⁵⁴.

З Янова: щодня: від 16/5 до 15/9 9¹¹,
від 1/6 до 31/8 1²⁵

в неділі і римо-кат. свята: від 11/5 до 31/8 10¹⁰.

З Любін: в неділі і римо-кат. свята від 11/5 до 8/9 9⁰⁰.

З Винник: лиш в суботу 12¹⁶.

Хрестини

оповіданє О. Степановича

(псевдонім одного звісного і дуже талановитого письменника) —

появило ся відбиткою з „Руслана“ накладом Христ. сусп. Союзу і в добу:

в книгарні тов. ім. Шевченка

Львів, Ринок 10

по ціні 30 сотиків (з поштовою перес. 35 сот.)

Поручати сего оповідання, основаного на ідейній почві польско-руської борби о душі, не потребуємо. Читачі „Руслана“ в листах висловлювали подяку редакції за придбане сего оповідання і домагали ся відбитки его в цілі поширення в широких верствах нашого народу, особливо в тих околицях і тих кругах, де наш нарід живе помішаний з польським народом, переплітаючись родинними зв'язками і де польське духовенство, яке в нинішніх часах тісніше, ніж коли іноді стоїть під моральним впливом всепольської, екстермінаційної політики супроти Русинів, хитро перетягає рускі душі в польський національний табор. Тип характерного, тактовного, але рішучого судії Володислава Данкевича з „Хрестин“ промовить краще до неодої заколибаной душі, як сотки агітаційних промов — тому кладемо на серце нашим дітям заосмотритись в се дешеве оповіданє і поширити его в широкіх кругах.

Йосиф II. чи Ян Казимир?

(з нагоди святкування мнимої 250-літної річниці естєвня Львівського Університету).
можна набути в Адміністрації „Руслана“ і в книгарні Наук. Тов. ім. Шевченка у Львові по 30 сот. за примірник.